

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, dvidešimt devintą kartą iš dalies pakeičiančią Direktyvą 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo (medžiagų, klasifikuojamų kaip kancerogenai, mutagenai arba medžiagos toksiškos reprodukcijai)

KOM(2004) 638 galutinis -2004/0225 (COD)

(2005/C 255/05)

2004 m. spalio 28 d. Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 95 straipsniu, nusprendė pasitarti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl: *Pasiūlymo priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą, dvidešimt devintą kartą iš dalies pakeičiančią Direktyvą 76/769/EEB dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo apribojimais, suderinimo (medžiagų, klasifikuojamų kaip kancerogenai, mutagenai arba medžiagos toksiškos reprodukcijai)*

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2005 m. kovo 16 d. patvirtino nuomonę. Pranešėjas — p. Sears.

Savo 416-ojoje plenarinėje sesijoje (2005 m. balandžio 6 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, 126 nariams balsavus „už“, 2– „prieš“ ir 6 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Įžanga

1.1 Europos Bendrijos pasiūlymai, skirti apsaugoti visuomenės sveikatą ir aplinką, šiuo metu daugiausiai susiję su trimis ilgalaikiais įstatymų leidybos instrumentais dėl pavojingų medžiagų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo (Tarybos direktyva 67/548/EEB, 1967 m. birželio 27 d.), dėl pavojingų preparatų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo (Tarybos direktyva 88/379/EEB 1988 m. birželio 7 d. su Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 99/45/EEB 1999 m. gegužės 31 d. pakeitimais), ir dėl tam tikrų pavojingų medžiagų ir preparatų pardavimo ir naudojimo (Tarybos direktyva 76/769/EEB, 1976 m. liepos 27 d.).

1.2 Kiekvienas iš šių instrumentų buvo tobulinimas ir plečiamas vėlesniais metais papildomomis EEB ir EB direktyvomis, keičiančiomis šių instrumentų teisinį turinį, o taip pat su *technine pažanga suderinant* įvairius jų priedus, kuriuose, be kitų techninių aspektų, yra išdėstyta, kokiais laboratoriniais tyrimais reikia vadovautis, pateikiami duomenys apie riziką, kokie yra saugos etapai, o taip pat šios srities medžiagų cheminės tapatybės, CAS, EC ir indekso numeriai, bei pritaikymas.

1.3 Direktyvos su pataisomis taip pat siekia išsaugoti šios srities medžiagų ir preparatų vidaus rinką ir todėl privalo būti nuoseklios viena kitos ir kitų įstatymų leidybos instrumentų, skirtų specifiniams sektoriams (pvz., pesticidų ar kosmetikos) ar remiančių konkrečias veiksmų programas (pvz., ES kovos su vėžiu veiksmų planai), atžvilgiu.

1.4 Šis pasiūlymas yra Tarybos direktyvos 76/769/EEB dvidešimt devintoji pataisa. Ji įgyvendina ir 2004 m. balandžio 29 d. Komisijos direktyvos 2004/73/EB pagrindu logiškai dvidešimt devintą kartą iš eilės (atsitiktinai) su *technine pažanga suderina* Tarybos direktyvą 67/548/EEB.

1.5 Komisijos direktyvoje 2004/73/EB numatytas *suderinimas su technine pažanga* apima Tarybos direktyvos 67/548/EEB dėl specifinių medžiagų klasifikavimo, pakavimo ir ženklavimo I priedo atnaujinimą, kad jis atspindėtų naujausius mokslinius duomenis, o taip pat šios direktyvos V priedo atnaujinimą, kuriuo keičiami būdai, skirti nustatyti medžiagų ir preparatų fizines ir chemines savybes, toksiškumą ir ekotoksiškumą, kad būtų iki minimumo sumažintas eksperimentų tikslams naudojamų gyvūnų skaičius.

1.6 Šiuos pokyčius nustatanti Komisijos direktyva 2004/73/EB buvo paskelbta 2004 m. balandžio mėnesį (OJ L152 1-311). Nemažai medžiagų buvo klasifikuotas ar perklasifikuotas kaip kancerogeninės, mutageninės ar teratogeninės (CMR arba *c/m/r medžiagos*). Buvo pareikšta, kad numatytos priemonės atitinka Techninių kliūčių prekybai pavojingomis medžiagomis ir preparatais panaikinimui skirtų direktyvų suderinimo su *technine pažanga* komiteto nuomonę. Tokiais atvejais nėra reikalinga nei Europos Parlamento, nei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto ankstesnė nuomonė apie Komisijos pasiūlymą.

1.7 Kita Tarybos direktyva 94/60/EB (ankstesnė, keturiolikta Tarybos direktyvos 76/769/EEB pataisa) numato, kad *c/m/r medžiagos* negali būti naudojamos plačiai visuomenei parduodamose medžiagose ar preparatuose. Ji numato, kad reikia įgyvendinimo priemonės, t.y. šio pasiūlymo, kad šios medžiagos būtų įtrauktos į Tarybos direktyvos 76/769/EEB I priedą. Vadovaujantis Sutarties 95 straipsniu, šiuo atveju reikia taikyti bendro sprendimo procedūrą Europos Parlamento atžvilgiu, o taip pat pasitarti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu.

1.8 Per 2004 m. Komisija tarėsi su daugeliu įvairiomis suinteresuotais pusėmis atstovaujančiomis organizacijomis, tame tarpe CEFIC, CONCAWE, Eurometaux ir BLIC (atstovaujančiomis Europos chemijos, naftos, metalo ir gumos pramonės šakos) ir BEUC (atstovaujančią Europos vartotojų), o taip pat su valstybių narių ekspertais.

2. Komisijos pasiūlymo santrauka

2.1 Šio pasiūlymo pagrindu į Tarybos direktyvos 76/769/EEB I priedo papildymą bus įtraukti 346 įrašai su naujai klasifikuotomis ar perklasifikuotomis medžiagomis pagal Komisijos direktyvą 2004/73/EB. Tačiau iš jų 304 medžiagoms jau dabar taikomi apribojimai parduoti jas plačiai visuomenei, nes jos yra klasifikuojamos kaip pirmos ar antros kategorijos *c/m/r medžiagos*. Todėl pirmą kartą bus apribotas tik 42 medžiagų pardavimas plačiai visuomenei.

2.2 Tarp pirmą kartą apribojamų 42 medžiagų esama daug žaliavų ar organinės sintezės tarpinių produktų, o taip pat profesinėms reikmėms naudojamų medžiagų. Per pasitarimus nebuvo pateikti jokie įrodymai, kad šios medžiagos ar preparatai būtų parduodami plačiai visuomenei, ar kad reiktų kokių nors apribojimų.

2.3 Iš dabar perklasifikuotų 304 medžiagų tarpo 145 medžiagos bus perkeltos iš kancerogeninių medžiagų pirmos kategorijos į antrą. Tam reikės du kartus taisyti kiekvieną medžiagą — įtraukti ją į naują kategoriją ir pašalinti ją iš esamos kategorijos. Taip pat reikės nemažai pakeisti šalia kiekvieno įrašo esančias „Pastabas“.

2.4 Pasiūlymas yra skirtas išsaugoti vidaus rinką, o kartu užtikrinti vartotojų sveikatos ir aplinkos aukšto lygio apsaugą. Apskaičiuotos sąnaudos bus nedidelės, nes plačioji visuomenė šias medžiagas naudoja ribotai. Tačiau, kadangi *c/m/r medžiagų* naudojimą plačiojoje visuomenėje nėra galimybės kontroliuoti jokia kita priemone, todėl pasiūlytas apribojimas yra vienintelis galimas būdas.

2.5 Nuo šios direktyvos įsigaliojimo datos valstybės narės turės dvyliką mėnesių priimti ir paskelbti šios direktyvos įgyvendinimui būtinus įstatymus ir kitus teisės aktus.

3. Bendros pastabos

3.1 Kaip ir ankstesnių Tarybos direktyvos 76/769/EEB pataisų atveju, šis pasiūlymas apima daug, o šiuo atveju net

labai daug, tačiau nesusijusių medžiagų. Tame tarpe naftos produktų angliavandenilių produktus, pesticidus ir fungicidus, bendros paskirties pramoninius chemikalus, o taip pat neorganines ir organines žaliavas bei tarpinius produktus.

3.2 Tačiau, skirtingai, nei kitos naujausios pataisos, tai nėra šioms produktams taikomas pirminis teisės aktas. Šis pasiūlymas yra tik jų klasifikacijos ir ženklinimo, kaip buvo pasiūlyta ir įgyvendinta Tarybos direktyvos 2004/73/EB pagrindu, būtina pasekmė. Bet kokie nesutarimai dėl klasifikacijos teisingumo turėjo būti išspręsti anksčiau ir todėl šiame etape šis klausimas nebus iš naujo svarstomas.

3.3 Tačiau Komisija kiek galėdama patikrino, kad vėlesni galimi apribojimai parduoti šias medžiagas plačiai visuomenei, dėl jų klasifikavimo ar perklasifikavimo *c/m/r medžiagomis*, ženkliai nepadidins gamintojų sąnaudų. Šią išvadą patvirtina tiesioginiai užklausimai CONCAWE apie naftos pramonę dėl sąrašė esančių naftos produktų angliavandenilių produktų, o taip pat CEFIC apie chemijos pramonę dėl sąrašė esančių dviejų ftalatų (BBP ir DIPP).

3.4 Patvirtinti, kad nebus poveikio sunkiau čia įtrauktų pesticidų ir fungicidų atžvilgiu, kurie pateikiami firminiais pavadinimais (Benomyl, Azafenidin, Dinocap, Linuron) arba kaip neorganiniai chemikalai (kadmio chloridas), nes trūksta informacijos apie jų dabartinius gamintojus, jei tokie yra, Europoje. Internetinės paieškos leidžia teigti, kad daugeliu atvejų apie pavojus gerai žinoma ir vėl reikia preziumuoti, kad apribojimas parduoti produktus plačiai visuomenei neturės neigiamų pasekmių naudotojams, t.y. jau esama parengtų naudoti tinkamų pakaitalų.

3.5 Pasiūlyme taip pat pabrėžiami kai kurie sunkumai dėl taip vadinamas „medžiagas“ reglamentuojančių ES teisės aktų supratimo ir laikymosi. Daugelis čia įtrauktų „medžiagų“, kartu esančių pirminiame EINECS „esamų medžiagų“ sąrašė, yra tinkamai klasifikuojamos, kaip „UVCB medžiagos“, t.y. žinomos ar nežinomos sudėties sudėtingi mišiniai, kaip apibrėžia 1999 m. paskelbtas mokslo darbas ir nurodoma Europos chemikalų biuro paskelbto „Direktyvos šeštos ir septintos pataisos įgyvendinimo vadovo sprendimų priėmimui“ 18 p. išnašoje. Žinoma, jos nėra paprastos medžiagos, kaip visuotinai suprantama, o be to, šiuo konkrečiu atveju, tik kelios iš jų šiuo metu parduodamos. Tai patvirtina Komisijos požiūris, kad, kai pirmą kartą buvo paskelbtas EINECS sąrašas, „EINECS pateikė

keturis kartus per didelį komerciniais tikslais naudojamų medžiagų skaičių“, t.y. tuo metu realiai rinkoje dideliais kiekiais buvo maždaug 25 000 „medžiagų“. Manoma, kad kai kurias iš šių medžiagų pakeitė tie maždaug 5000 „naujų medžiagų“ ELINCS sąraše, kuriam kyla panašios apibrėžimo ir identifikavimo problemos. Taigi 2005 m. rinkoje realiai iš viso yra maždaug 30 000 medžiagų. Tai lengviau suvaldyti, nei dažnai minimą 100 000 medžiagų skaičių, tačiau vis iškyla klausimai dėl viešos ir profesionalams skirtos prieigos prie jau surinktų duomenų (kurie nėra nuolat atnaujinami) apie mažiausiai pusę šių medžiagų, o taip pat dėl valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms kylančių problemų dėl medžiagos apibrėžimo „esančia“ ar „nauja“, o jei taip, tai kokia taikytina reguliavimo procedūra.

3.6 Atsižvelgiant, kad „REACH“ pavadinimu žinomas pasiūlymas apima, priklauso nuo ir sąveikauja su šiais esamais teisės aktais, kuo skubiai būtina spręsti šias problemas. Labai tikėtina, kad reikės papildomų išteklių, kuriuos reikėtų kuo skubiai skirti.

4 Konkrečios pastabos

4.1 EESRK remia šiame pasiūlyme esančius pardavimo ir naudojimo apribojimus. Tai yra Komisijos tarnybų sprendimų dėl klasifikavimo, pakavimo ir ženklinimo, priimtų kartu su ekspertais iš valstybių narių ir pasitarus su tiekėjais ir kitomis

suinteresuotomis pusėmis, reikalingos ir pageidaujamos pasekmės.

4.2 Tačiau, kaip ir ankstesnių Tarybos direktyvos 76/769/EEB pataisų atžvilgiu, EESRK apgailestauja, kad viename dokumente yra susiejami nesusiję produktai. Kitomis aplinkybės gali prireikti specifinių ir nuolatinių papildymų, kad padėtis atitiktų išorinę realybę. Tai tikrai neprisideda prie gero, savalaikio, veiksmingo, o svarbiausia — skaidraus valdymo.

4.3 Šio pasiūlymo ir Tarybos direktyvos 2004/73/EB priede įtrauktų medžiagų sudėtinga ir, atrodytų, atsitiktinė prigimtis leidžia teigti, kad reikia skirti daugiau dėmesio šiuo metų turimų duomenų kokybės ir prieinamumo gerinimui, prieš taip plačiai papildant šiais duomenimis dabar saugumus duomenis. Jei galėtume parodyti pagerintą sistemą, kurioje būtų panaudojamos geriausios duomenų platinimo šiuolaikines technologijas ir techniką, tai leistų aiškiau suvokti „REACH“ naudą duomenų apie žmonių sveikatą ir aplinkos apsaugą kaupimo ir mainų atžvilgiu.

4.4 „REACH“ paskirtis taip pat yra supaprastinti esamą sistemą, kad iš to naudos turėtų visos suinteresuotos pusės. Atrodo, kad tai iš tikro yra įmanoma. Svarbiausia, kad „REACH“, kaip bebūtų suformuluotas, neturėtų dar labiau komplikuoti jau ir taip sudėtingą ir, bent šiuo atveju, neaiškų procesą.

2005 m. balandžio 6 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkė

Anne-Marie SIGMUND